

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Elnöki megnyitó, rövid tájékoztató¹ és zárszó – az EME közgyűlése, 2024. április 6.

Az újraindulásunk óta a 34. közgyűlést nyitom meg. Az idén novemberben ünnepljük intézményünk megalakulásának 165. évfordulóját.

Komoly kihívást jelent az EME szerteágazó tevékenységének működtetése, mindezeknek egy rendszerben való összehangolása és az ehhez szükséges emberi és anyagi erőforrás-(fedezet) biztosítása. Nemcsak az eredményes működtetés jelent komoly feladatot, hanem a többpilléres intézmény eredményeinek a bemutatása is. Hiszen minden kicsi megvalósítás, avagy eredmény fontos számunkra, legyen az egy kutatási eredmény, egy könyvbemutató, egy rangos konferencia, egy kutatás publikációja, egy tudomány-népszerűsítő írás, egy emlékülés, egy digitalizált dokumentum, egy beszerzett régi fotó vagy új kiadvány, egy megjelent könyv, egy elkészített interjú, egy kerekasztal-beszélgetés, egy képzés, egy (felmérő) szakmai tábor, minden, ami itt, az EME-ben történik, valósul meg. Hogyan lehetne mindezekről úgy beszámolni, jelentést írni, hogy megfelelő hangsúlyt és értékelő elismerést kapjon? Néha számokban igyekszünk ezt kifejezni, de úgy tűnik, ez elég szikár értékelés. Ha a múlt év eredményeit számokban fejezzük ki, ez ekképpen jelenik meg (hangzana):

Az EME 2023-ban **85 rendezvénynek** volt a házigazdája, **45 kutatási programot működtetett 12 főállású és 88 külső munkatárs révén**. **Kiadványaink mérlege 34 kötet**. **Négy kreditpontos szakmai képzést, egy szakmai tábort, egy kiállítást szervezett**. **Hét interjút készítettünk, 6 kisebb hagyatékot vettünk át** (anyagaival gazdagodott a gyűjteményünk), **139 regisztrált látogató** volt a könyvtárainkban, **420 könyvvel gazdagodtak a könyvtáraink, 600 könyvet katalogizáltunk, 579 kiadványt juttattunk el cserepartnereinknek, 5 könyvvásáron vettünk részt kiadványainkkal** (Budapest, Kolozsvár 2X, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy), **2500 fotót, jelmeztervet, iratot digitalizáltunk**, ezek feldolgozása folyamatban van, **több mint 3000 tétellel gyarapodott a digitális adattárunk**. (A 2023-es év végére a digitális adattár 24600-ról 33460 tételre gyarapodott, amelyből még nem minden tétel nyilvános.).

Nyilvántartásunk szerint a 2014–2024 közötti időszakban **Egyesületünk taglétszáma 2468 fő**, amelyből 1654 fő rendes tag (aktív és nyugdíjas), 813 egyetemi hallgató. **2023-ban 131 új tag** lépett be Egyesületünkbe.

1 | Az elnöki tájékoztató bemutatója itt érhető el: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33967>

S minthogy ezen megvalósítások, eredmények érdeme többszereplős, intézményünk különböző részeiben (egységeiben) valósultak meg, ezért a több pilléren működő intézményt oly módon kívántuk megerősíteni, hogy a meghatározó részelei élére felelős vezetőt neveztünk ki. Mint ismeretes, a kiadónk élén már 2010 óta **Bíró Annamária** áll, aki szakszerűen működteti ezt az intézményrészleget. 2023-ban két további részlegünket kívántuk megerősíteni, felelős vezetőt az élére állítani. **Bogdándi Zsolt** történész a Jakó Zsigmond Kutatóintézet, valamint **Tóth Orsolya** filmes szakember a Könyvtár- és Információs Központ élére kapott kinevezést. Az idén pedig **Keszeg Vilmos** alelnököt kértük fel a fiókegyesületek tevékenységének átfogására, irányítására, segítségére, hiszen már elnökként is különös figyelmet fordított működtetésükre.

2023-ban az EME legjelentősebb eseménye az MTA–EME kutatástámogatási és együttműködési megállapodás aláírása volt, amelyre 2023. október 12-én az EME központi székházában került sor, ünnepélyes keretek között. A megállapodás keretében Nemzeti Program indult az EME Kutatóintézetében az MTA támogatásával, ennek megfelelően az MTA jelentős anyagi támogatást nyújt a Jakó Zsigmond Kutatóintézet *Források és adattárak Erdély középkori és kora újkori történetéhez* projektjéhez.

A Magyar Tudományos Akadémia a legfontosabb partnerintézményünk, amellyel megalakulásunk óta jó kapcsolatot ápolunk. A 2023-as évben az MTA nagy figyelemmel kísérte tevékenységünket, három alkalommal személyes látogatással is megerősítette a közreműködés, támogatás komoly szándékát.

Egy intézmény eredményes működtetését nem csupán a sikeres kutatási eredmények, a rendezvények és kiadványok nagy száma jellemzi (jelenti), hanem a tagságnak is különös értéke van. Itt sem elsősorban a (nagy) számokra gondolok, hanem a hitet, erőt és biztatást képviselő személyi lendületre, mindazokra, akik az intézmény folyamatos fenntartását igénylik, itt találnak otthont a tudományművelésre, itt látnak lehetőséget tudományos programjaik megvalósítására, intézményközi kapcsolatrendszerek megalapozására, kiépítésére. Értékelve, tisztelve a nagy múltú intézményt, formálva a jelen igényeknek megfelelően, s tenni vágyva a tudásutánpótlást biztosító belső építkezésben. Ezért fontos az EME tagsága, Ők, akik szakosztályainkban, fiókegyesületeinkben vannak jelen, s fejtik ki tevékenységeiket.

Ezt a gondolatmenetet, logikát követve, (a tagság értékéből kiindulva), tehát fontos a szakosztályok és fiókegyesületek megerősítése, programjaik támogatása, vezetőik kiemelése (az idei közgyűlésen egy volt szakosztályi elnököt és két fiókegyesület elnököt tüntetünk ki).

Ebből a logikából következik mindaz, amit erre az évre prioritásnak szánunk: a 7 szakosztály és 7 fiókegyesület tevékenységének erősítése. Mindemellett Egyesületünk 2023-ban is felkarolta, támogatta és ösztönözte a tudományos utánpótlást biztosító szakmai műhelyeket és az azok által tömörített, tudományos tevékenységre vállalkozó diákságot. Az idén is folytatjuk az **Országos Magyar Diákszövetséggel** és annak immár új vezetésével az eddigi remek közreműködést, a Tehetség hídja rendezvényt idén is a MTNE-fórum keretén belül valósítjuk meg közösen. Ugyanakkor az EME támogatja azon **tudományos műhelyek** tevékenységét, melyek összhangban vannak célkitűzéseivel. Továbbra is helyet biztosítunk székházunkban a **Radó Ferenc Matematikaművelő Társaságnak**, amely rendszeresen jelentet meg matematikai szaklapot. Szintén az EME székháza ad otthont a **Pósta Béla Egyesületnek**, amely a romániai magyar régészek reprezentatív szervezete. Nem csupán helyet biztosítunk, aktív együttműködési

programokat, kutatási projekteket is tervezünk ez évben is a régészekkel, az interdiszciplinaritás jegyében.

Mint ismeretes, 2022-ben az évet a rend, rendszer és stratégia jegyében indítottuk el,² ami egy nagyon szükségszerű és hatékony feladatnak (tervnek) bizonyult, s azóta azzal a ténnyel is szembesültünk, hogy ez egy több évre kiterjedő folyamat, amelyet értelemszerűen 2023-ban is folytattunk. Tehát épületeinkben, könyvtárainkban munkaterünk, hagyatékaink, aktáink, szabályzataink rendjére törekedtünk; folyó ügyeink, működésünk, feladataink, pályázataink rendszerének kialakításán dolgoztunk; hosszú távú működésünk biztosításához szükséges stratégia kidolgozásának munkálkodtunk.

A 2024-es évben a tagság nyilvántartásának rendezését, felújítását (adatbővítését) irányoztuk elő, amelyre az érvényes jogszabály is kötelez. Ugyanakkor a beiratkozások és az adatfrissítések online lehetőségét, illetve a tagdíjak online kifizetését tervezzük bevezetni.

Köszönöm mindannyiuk munkáját, a bármilyen formában való hozzájárulást, kiemelve az önzetlen támogatókat (BGA, MTA, RMDSZ), az elkötelezett munkatársakat és az eredményes kutatókat, illetve köszönöm az EME tagságának a bizalmat.

Zárszó

Az idén újdonságként vezettük be, hogy a különböző intézményi részlegek, illetve szakosztályok maguk állítsák össze a jelentésüket, s mutassák be. Nem csupán a feladatok és a felelőségek súlyát kívánjuk leosztani számukra, hanem azt is, hogy az eredményes tevékenységeikről ők számolhassanak be, s őket érje elismerés.

A közgyűlés dokumentumai – amelyet nyilvánosan közzétettünk³ – írásos jelentéseket tartalmaznak, összességükben 121 oldalt tesznek ki, amelyben minden tevékenység visszaköszön, s mindenki munkája, tevékenysége, eredménye ily módon is láthatóvá válik, elismerésként⁴.

2 | Lásd: *Interjú Bitay Enikővel, az EME elnökével.* <https://mta.hu/magyar-tudomanyosság-kulfoldon/interju-bitay-enikovel-az-eme-elnokevel-112326>, 2022. augusztus 10. MTA HTMT.

3 | Az EME 2024. évi közgyűlésének dokumentumai az Erdélyi digitális adattárban itt érhetők el: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33901>

4 | A közgyűlés dokumentumai és elérhetőségük:

–Elnöki tájékoztató az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2023. évi tevékenységéről: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33890>. Fényképes bemutató: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33891>

–A főtárgyi tájékoztató és a Jakó Zsigmond Kutatóintézet 2023. évi tevékenységének ismertetése: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33907>

–A gazdasági tanácsos pénzügyi beszámolója 2023-ra <https://eda.eme.ro/handle/10598/33908>

–A cenzori bizottság jelentése 2023-ra <https://eda.eme.ro/handle/10598/33909>

–A Könyvtár- és Információs Központ igazgatójának beszámolója a 2023. évi tevékenységről: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33910>

–A felelős kiadó beszámolója 2023-ra <https://eda.eme.ro/handle/10598/33911>

–A jogtanácsos beszámolója: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33912>

–A szakosztályi elnökök tájékoztatója:

- Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály <https://eda.eme.ro/handle/10598/33923>
- Természettudományi Szakosztály <https://eda.eme.ro/handle/10598/33924>
- Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33969>

Örülök, hogy ma ennyien összegyűltünk, s a társintézmények is megtiszteltek bennünket jelenlétükkel, biztató szavaikkal, hiszen tevékenységünk, működésünk csakis a velük való közreműködéssel válik eredményessé.

Van feladat és lehetőség bőven, ki-ki megtalálhatja helyét az EME-ben, hiszen intézményünk a tudomány szolgálatában áll, s a jövőben is azt szeretnénk, hogy tagjaink itt otthonra leljenek, s régióinkban, a kisebbségi magyar tudományos élet aktív, hasznos szereplői lehessenek a megmaradásunk érdekében, ugyanakkor a fiatal generáció számára ezt a tudományos közeget fenntartva, utat, lehetőséget, példát, reményt mutatva, átadva.

Kolozsvár, 2024. 04. 06.

Bitay Enikő,
az EME elnöke

- Jog-, Közgazdaság-, és Társadalomtudományi Szakosztály: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33926>
 - Műszaki Tudományok Szakosztálya: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33927>
 - Matematikai és Informatikai Szakosztály: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33928>
 - Agrártudományi Szakosztály: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33929>
- A főkegyesületek tevékenységének ismertetése: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33922>
–Az EME 2023. évi eseménynaptár: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33913>